

LAG OM ANVÄNDNING AV FÖRÄLDRALÖSA VERK 8.11.2013/764

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 § Lagens tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om användning av föräldralösa verk. Med *föräldralösa verk* avses verk där någon av upphovsmännen eller samtliga upphovsmän inte är kända eller identifierade eller inte kan nås, fastän efterforskning av rättsinnehavarna har utförts och resultatet av efterforskningen har förts in i den databas som avses i 6 §.

Bestämmelserna om föräldralösa verk i denna lag och upphovsmännen till dem tillämpas också på ljudupptagningar och bildupptagningar enligt 5 kap. i upphovsrättslagen (404/1961) och på framföranden som tagits upp på dem samt på rättsinnehavarna, om upptagningarna och framförandena ska betraktas som föräldralösa på det sätt som avses i 1 mom.

2 § Användare av föräldralösa verk

Följande inrättningar får använda föräldralösa verk för att uppnå syften som rör uppdrag i allmänhetens intresse:

- 1) för allmänheten öppna bibliotek, museer och utbildningsorganisationer,
- 2) arkiv och film- och ljudarkiv,
- 3) allmännyttiga televisions- och radioföretag.

3 § Upphovsmannens tillstånd

Ett verk med flera upphovsmän av vilka en del är kända eller identifierade och kan nås får användas i enlighet med denna lag endast om upphovsmännen ger sitt tillstånd till det.

4 § Material som omfattas av lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på följande verk och annat enligt upphovsrättslagen skyddat material:

- 1) böcker, periodiska publikationer, tidskrifter, tidningar och andra skrifter som finns i samlingarna hos de inrättningar som avses i 2 § 1 och 2 punkten i denna lag och vilka först gavs ut i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt verk och annat material som är skyddat enligt upphovsrättslagen och som ingår i dem,
- 2) filmverk och ljudupptagningar som finns i samlingarna hos de inrättningar som avses i 2 § 1 och 2 punkten i denna lag och vilka först gavs ut eller sändes ut i television eller radio i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt verk och annat material som är skyddat enligt upphovsrättslagen och som ingår i dem,

3) filmverk och ljudupptagningar som finns i allmännyttiga televisions- och radioföretags arkiv och producerats av allmännyttiga televisions- och radioföretag i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet före den 1 januari 2003 och först har sänts ut i television eller radio i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt verk och annat material som är skyddat enligt upphovsrättslagen och som ingår i dem.

Lagen tillämpas också på verk, filmverk och ljudupptagningar som avses i 1 mom. samt verk och annat material som är skyddat enligt upphovsrättslagen och som ingår i dem, vilka inte har getts ut eller sänts ut i radio eller television men med upphovsmannens eller en annan rättsinnehavares samtycke har gjorts tillgängliga för allmänheten i samlingarna hos en sådan inrättning som avses i 2 §, om det finns grundad anledning att anta att upphovsmannen eller rättsinnehavaren inte skulle motsätta sig det att verket, filmverket eller ljudupptagningen används på det sätt som avses i 7 §.

Bestämmelserna i denna lag om föräldralösa verk och användningen av dem tillämpas på verk och annat material som avses i 1 mom., vid användning av dem i Finland, om efterforskningen har utförts i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och om verken och materialen till följd av efterforskningen har registrerats som föräldralösa verk i en nätverksdatabas vid Europeiska unionens kontor för harmonisering inom den inre marknaden.

Föräldralösa verk får oberoende av bestämmelserna i denna lag användas på det sätt som avses i 2 kap. i upphovsrättslagen.

5 § Efterforskning

Inrättningen ska utföra en omsorgsfull efterforskning i syfte att identifiera upphovsmannen eller en annan rättsinnehavare och i syfte att klarlägga om denna person kan nås, innan ett verk eller en ljudupptagning används på det sätt som avses i 7 §. Inrättningen kan också ge någon annan inrättning eller organisation i uppdrag att utföra efterforskningen.

Vid efterforskningen ska de informationskällor som är ändamålsenliga för respektive kategori av verk eller ljudupptagningar användas.

Efterforskning avseende andra verk än filmverk och ljudupptagningar ska utföras i den stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där verken eller ljudupptagningarna först gavs ut eller, om de inte getts ut, där de sänts ut i television eller radio. Efterforskning avseende filmverk ska utföras i den stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet där producenten har sitt huvudsakliga verksamhetsställe eller sin vanliga vistelseort.

Efterforskning avseende verk och ljudupptagningar som inte har getts ut eller sänts ut i television eller radio ska utföras i Finland.

Vid efterforskningen ska även informationskällor som finns i andra länder användas, om det finns grundad anledning att anta att de innehåller betydelsefulla uppgifter om rättsinnehavarna.

Den inrättning som utför efterforskningen svarar för kostnaderna för den.

6 § Uppgifter om efterforskningar

Inrättningen ska föra bok över efterforskningarna och resultaten av dem samt sända för registrering i databasen vid kontoret för harmonisering inom den inre marknaden följande uppgifter genast när de finns tillgängliga:

- 1) det föräldralösa verkets namn, kategori av verk, namnet på en känd eller identifierad upphovsman samt tid och plats för utgivningen eller offentliggörandet av verket,
- 2) i 1 punkten nämnda uppgifter om verk som ingår i det föräldralösa verket eller utgör en väsentlig del av det,
- 3) platsen och tidpunkten för efterforskning,
- 4) grunden för att ett verk betraktas som ett föräldralöst verk,
- 5) sådana ändringar av statusen som föräldralöst verk som inrättningen känner till och gäller verk som inrättningen använder samt följer av 8 §,
- 6) hur inrättningen använt föräldralösa verk i enlighet med 7 §,
- 7) inrättningens kontaktuppgifter.

Den inrättning som utfört efterforskningen ska bevara materialet och resultaten från efterforskningen avseende ett verk som visar sig vara ett föräldralöst verk till dess upphovsmannen till det föräldralösa verket anmäler sig eller klarläggs eller till dess det framgår att upphovsmannen kan nås. Uppgifterna om användning av ett föräldralöst verk ska dock bevaras till dess den kompensation som avses i 8 § 4 mom. har betalats.

En inrättning får använda personuppgifter som kommer fram vid efterforskningarna endast för efterforskningar av rättsinnehavarna av ett föräldralöst verk och för insändande av resultaten av efterforskningarna. Bestämmelser om behandlingen av material som innehåller personuppgifter finns i personuppgiftslagen (523/1999). Material som innehåller personuppgifter ska förstöras när den kompensation som avses i 8 § 4 mom. i denna lag har betalats eller när det inte längre finns något behov av att behandla eller bevara personuppgifterna för efterforskningar av rättsinnehavarna av föräldralösa verk.

7 § Användning av föräldralösa verk

En inrättning får för att uppnå syften som rör inrättningens uppdrag i allmänhetens intresse

- 1) av ett föräldralöst verk som finns i dess samlingar eller arkiv framställa exemplar för digitalisering, överföring till allmänheten, indexering, katalogisering, bevarande och restaurering av verket,
- 2) överföra ett föräldralöst verk till allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till det från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.

Inrättningen får i samband med användning som avses i 1 mom. generera inkomster för att täcka kostnaderna för digitaliseringen och överföringen till allmänheten.

Vid användningen av föräldralösa verk ska namnet på en känd upphovsman anges.

Om en efterforskning enligt 5 § inte har varit omsorgsfull och ett verk felaktigt har betraktats som ett föräldralöst verk, ska användningen av verket bedömas enligt bestämmelserna i upphovsrättslagen.

8 § Upphovsmannens anmälan

Upphovsmannen till ett föräldralöst verk kan anmäla till den inrättning som använder verket att han eller hon är upphovsman till verket och var han eller hon är anträffbar. Inrättningen ska utan dröjsmål sända uppgifterna vidare för registrering i databasen vid kontoret för harmonisering inom den inre marknaden. När en uppgift om upphovsmannen har förts in i nätverksdatabasen vid harmoniseringskontoret upphör verket att vara ett föräldralöst verk för denna upphovsmans del.

Den anmälan som avses i 1 mom. kan på upphovsmannens vägnar också göras av en företrädare som på ett tillförlitligt sätt ska visa att han eller hon har rätt att göra anmälan på upphovsmannens vägnar.

Den person som anmält sig eller anmälts som verkets upphovsman betraktas därefter som det föräldralösa verkets upphovsman eller som en av verkets upphovsmän i enlighet med 7 § 1 mom. i upphovsrättslagen, om inte annat visas eller det annars är uppenbart att personen inte kan vara upphovsman till verket.

Den som använder ett föräldralöst verk ska för användning av verket i enlighet med 7 § betala en kompensation till den upphovsman som anmäler sig som eller visar sig vara verkets upphovsman. När storleken på kompensationen bestäms ska karaktären av användningen av verket, användningens omfattning, verkets värde på marknaden samt den skada som användningen av verket eventuellt åsamkat upphovsmannen beaktas.

9 § Bemyndigande att utfärda förordning

Närmare bestämmelser utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet om

- 1) de informationskällor som ska användas vid efterforskningarna,
- 2) de uppgifter som ska lämnas om efterforskningarna och användningen av föräldralösa verk,
- 3) de uppgifter som krävs om den som anmäler sig som upphovsman till ett föräldralöst verk,
- 4) hur uppgifter ska sändas till databasen vid kontoret för harmonisering inom den inre marknaden.

Innan den förordning som avses i 1 mom. utfärdas förhandlar undervisnings- och kulturministeriet med de organisationer som företräder rättsinnehavarna och med inrättningar som använder föräldralösa verk eller med organisationer som företräder dessa inrättningar om vilka källor som är ändamålsenliga för respektive kategori av verk eller ljudupptagningar.

10 § Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 29 oktober 2014.

Denna lag tillämpas inte på verk och andra objekt som inte åtnjuter skydd enligt upphovsrättslagen vid ikraftträdandet av denna lag. Denna lag tillämpas inte heller på åtgärder som vidtagits, avtal som ingåtts eller rättigheter som förvärvats före lagens ikraftträdande.

RP 73/2013, KuUB 6/2013, RSv 120/2013, Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/28/EU (32012L0028); EUT L 299, 27.10.2012, s. 5

Fotnoten [\(764/2013\)](#) har tillfogats som rättelse.